

'Als je je buren niet meer kent, dan verloedert het platteland.'

KNHM (Koninklijke Nederlandse Heidemaatschappij) is een ideële organisatie die als doelstelling heeft een positieve bijdrage te leveren aan de kwaliteit van de leefomgeving. Door projecten te initiëren of door te participeren in projecten van andere organisaties, probeert KNHM deze doelstelling te realiseren. Deze projecten hebben een raakvlak met de kwaliteit van de leefomgeving. www.knhm.nl

subsidiereregelingen. Plattelandshuis denkt mee, brengt initiatiefnemers in contact met anderen, coördineert en adviseert. www.plattelandshuis.nl

De Vereniging Kleine Kernen Gelderland (VKK Gelderland) is een vereniging van dorpsbelangenorganisaties en ondersteunt hen op allerlei gebied. In 1987 hebben een aantal dorpsbelangenorganisaties de VKK Achterhoek-Liemers opgericht. Per 1 januari 2005 is vanuit deze vereniging de VKK Gelderland opgericht. Op dit moment heeft de VKK Gelderland 89 leden, waarvan ruim 50 uit de Achterhoek-Liemers. www.vkk gelderland.nl

Verbetering van woon-, werk- en leefklimaat komt alleen tot stand als bewoners, maatschappelijke organisaties, bedrijfsleven, regionale kenniscentra en overheden de handen ineenslaan en concreet aan de slag gaan. Daarbij krijgen initiatiefnemers te maken met ruimtelijke wetgeving, bezwaarprocedures en

'Verenigingsleven bloeit in de kleine gemeenschap en is verankerd in het dorpsgebeuren. Soms zijn er teveel verenigingen, maar zonder is niet te leven'

'De Achterhoek wordt ont-harting-centrum voor alle van lijn gemeen.'

Van Spölleman tot Normaal

Verslag van een onderzoek naar plattelandswaarden en dorpscultuur in de Achterhoek

De menselijke maat van de Achterhoek

'De Achterhoek bestaat uit dorpen die voorkomen dat je als mens genegeerd wordt, dat je anoniem blijft.'

KNHM / Koninklijke Nederlandse Heide Maatschappij
VKK Gelderland / Vereniging Kleine Kernen Gelderland
Plattelandshuis

Over het project

'Bewoners symboliseren de gemeenschapszin en maken het onmogelijke samen mogelijk.'

De Koninklijke Nederlandse Heidemaatschappij (KNHM), de Vereniging Kleine Kernen Gelderland en het Plattelandshuis Achterhoek Liemers in Zelhem zijn in de zomer van 2004 een onderzoek gestart naar plattelandswaarden in de Achterhoek. Het doel is te achterhalen welke waarden de bewoners belangrijk vinden, en hoe ze kunnen worden versterkt om het Achterhoekse platteland vitaal te houden. Het project kreeg als titel 'Van Spölleman tot Normaal'. De Spölleman was vroeger een centrale figuur in het Achterhoekse dorpsleven. Zonder hem werd geen feest gevierd. Tegenwoordig is een Achterhoekse feest pas echt als de onvervalste groep Normaal optreedt. Zo lijkt de plaatselijke oriëntatie van dorpsbewoners in de loop van de tijd te zijn aangevuld met een regionale Achterhoekse identiteit.

In de eerste fase van het project werden tien diepte-interviews gehouden met Achterhoekers die zeer bekend zijn met de plattelandscultuur van de streek. Met deze personen werd een identieke lijst met onderwerpen diepgaand besproken. Aan bod kwamen bijvoorbeeld de rol van de landbouw, de sociale binding op lokaal niveau, het verenigingsleven en de Achterhoekse identiteit. Vervolgens zijn de uitkomsten voor-

gelegd aan een aantal inwoners van dorpskernen in de gemeenten Bronckhorst, Berkelland en Oude IJsselstreek. Voor deze zogeheten informele cafégesprekken is nauw samengewerkt met de plaatselijke belangenverenigingen, opdat de deelnemers een zo getrouw mogelijke afspiegeling zouden vormen van de lokale gemeenschappen.

De reeks bijeenkomsten kenden twee doelen: enerzijds het bepalen en afbakenen van de belangrijkste plattelandswaarden, anderzijds het inventariseren welke mogelijkheden er zijn om deze waarden te versterken door middel van concrete projecten. Om die reden is tevens een apart gesprek gevoerd met jongeren. Ter afronding waren vertegenwoordigers van elk van deze bijeenkomsten uitgenodigd. Tijdens dit laatste cafégesprek werd specifiek gesproken over de toekomst van het Achterhoekse platteland. In deze fase is ook gesproken met raadscommissies van de gemeenten waar ook de cafégesprekken zijn gehouden. Het onderzoek is vervolgens afgesloten met een bespreking van de resultaten met een aantal deskundigen uit de bestuurlijke en academische wereld.